

OVERVÅGNINGSRAPPORT

Overvågning af hiv/aids i Europa 2011

Sammenfatning

I 2011 indberettede EU/EØS-landene om 28 038 hiv-diagnoser, svarende til 5,7 pr 100 000 indbyggere. De fire lande med det højeste antal hiv-diagnoser i 2011 var Estland (27,3), Letland (13,4), Belgien (10,7) og Det Forenede Kongerige (10,0). Det laveste antal diagnoser blev indberettet af Tjekkiet (1,5) og Slovakiet (0,9). Siden begyndelsen af hiv-epidemien er der i EU/EØS indberettet 420 564 hiv-diagnoser, heraf 297 388 hos mænd og 119 977 hos kvinder (i 3 199 tilfælde blev kønnet ikke oplyst).

Den højeste andel af hiv-diagnoser skyldtes ifølge indberetningerne overførsel ved sex mellem mænd (39 %), efterfulgt af heteroseksuel overførsel (23 %), når man fraregner tilfælde med heteroseksuelt erhvervet hiv fra afrikanske lande syd for Sahara. Sidstnævnte udgjorde yderligere 13 % af tilfældene med heteroseksuelt overført hiv. I 19 % af tilfældene var overførselsmåden ukendt.

Antallet af hiv-diagnoser pr. 100 000 indbyggere synes at have holdt sig ret stabilt, idet der var 6,5 pr. 100 000 i 2004 (27 996 tilfælde) og 6,2 pr. 100 000 (30 960 tilfælde) i 2011 efter korrektion for forsinkelser i indberetningen. Hvad angår overførselsmåde er antallet af hiv-diagnoser blandt mænd, der dyrker sex med mænd, steget 33 % siden 2004. Antallet af diagnoser hos stiknarkomaner (IDU) er derimod faldet med 40 %, dog med en let stigning i 2011 pga. udbrud i Grækenland og Rumænien. Antallet af hiv-diagnoser som følge af heteroseksuel overførsel, overførsel fra mor til barn og blodtransfusion har været konstant faldende mellem 2004 og 2011.

I 2011 forelå der information om CD4-celletal på diagnosetidspunktet fra 21 lande for 15 625 tilfælde (56 % af alle tilfælde indberettet i 2011). Blandt dem blev halvdelen (49 %) indberettet som sent diagnosticerede (CD4-celletal $<350/\text{mm}^3$), herunder 29 % tilfælde med fremskreden hiv-infektion (CD4 $<200/\text{mm}^3$). Andelen af sent diagnosticerede var højst blandt tilfælde med heteroseksuelt erhvervet hiv fra afrikanske lande syd for Sahara (63 %) og blandt stiknarkomaner (48 %). Den laveste andel af sent diagnosticerede forekom hos mænd, der dyrker sex med mænd (38 %) og ved overførsel fra mor til barn (21 %).

I 2011 blev der i EU/EØS-landene (ingen data fra Sverige eller Liechtenstein) diagnosticeret og indberettet 4 424 aids-tilfælde, eller 0,9 pr. 100 000 indbyggere. Det højeste antal tilfælde blev indberettet af Letland (4,8), Portugal (2,8), Spanien (1,8) og Estland (2,8). I EU/EØS er antallet af aids-tilfælde faldet konstant siden midten af 1990'erne.

Konklusioner

De nye overvågningsresultater viser, at et stigende antal mennesker lever med hiv i Europa, og at hiv er stærkt koncentreret i visse befolkningsgrupper, såsom mænd, der dyrker sex med mænd, stiknarkomaner og personer, som kommer fra højendemiske lande, hovedsagelig Afrika syd for Sahara. Den seneste stigning i hiv blandt stiknarkomaner viste, at selv et lavt antal tilfælde i EU/EØS hurtigt kan blive til et udbrud, når tiltag på folkesundhedsområdet ikke er tilstrækkelige.

Den relativt høje andel af sent diagnosticerede i mange lande tyder på forsinket hiv-testning, og mange er allerede på diagnosetidspunktet behandlingsegne. Med den udbredte adgang til behandling er hiv-overvågningens målsætning blevet udvidet til at omfatte overvågning af adgangen til behandling og omsorg. Lettere adgang til behandling og tidligere påbegyndelse af behandling, navnlig i nøglepopulationer, er nødvendig i hele Europa.

Tiltag med henblik på begrænsning af en epidemi bør være evidensbaserede og tilpasset til det pågældende land og den lokale epidemiologiske situation. Der kan drages følgende konklusioner af rapportens overvågningsdata:

- For de fleste lande i EU/EØS er hjørnestenen i hiv-bekæmpelse tiltag med henblik på at forebygge og kontrollere hiv blandt mænd, der dyrker sex med mænd. Da over en tredjedel af tilfældene med heteroseksuelt erhvervet hiv blev indberettet hos personer, som kom fra højendemiske lande (hovedsagelig Afrika syd for Sahara), bør det desuden sikres, at tiltag med henblik på forebyggelse, behandling og omsorg er tilgængelige for disse indvandrerpopulationer. Den iagttagne stigning i hiv-tilfælde blandt stiknarkomaner i en række lande^{*} viser, at der er behov for at opretholde eller forstærke skadesreduktionen i EU/EØS.
- I hele Europa er der behov for, at tjenester med henblik på hiv-rådgivning og -testning styrkes og bliver bedre tilgængelige for at sikre tidligere diagnose og rettidig behandling af hiv. Dette vil give bedre behandlingsresultater og kliniske fordele og vil medvirke til forebyggelse og yderligere reduktion af hiv-overførsel. Der bør sikres lige adgang for alle befolkningsgrupper til hiv-forebyggelse, -testning, -behandling og -omsorg, hvis landene skal opfylde den globale målsætning om almindelig adgang[†] for alle, der har behov for det.

^{*} Pharris A, Wiessing L, Sfetcu O, Hedrich D, Botescu A, Fotiou A, et al. Human immunodeficiency virus in injecting drug users in Europe following a reported increase of cases in Greece and Romania, 2011. Euro Surveill. 2011;16(48):pii=20032. Tilgængelig online: <http://www.eurosurveillance.org/ViewArticle.aspx?ArticleId=20032>

[†] Political Declaration on HIV/AIDS – FN's Generalforsamlings resolution 60/262. New York, De Forenede Nationer, 2006.